

Hållbar
Vinterturism

FROSTVIKEN

Foto: Marika H Westberg

Projektledarna om resultatet:

Arbetet med hållbarhet behöver hållas levande

Markägare, företag, lokalbefolkning, renägare och skoterklubb har under två år samarbetat för att skapa en hållbar vinterturism i projektet Hållbar skoterturism i Frostviken. Något som väckt riksintresse.

– Vi har arbetat på naturens villkor och spridit information för att skapa hållbarhet kring skoteråkningen i området, säger projektledarna Seija Klingberg och Ola Sundquist.

En hållbar vinterturism tar hänsyn till de sociala, miljömässiga och ekonomiska konsekvenserna av vistelsen i området. En turism där människa, djur och miljö främjas och som gynnar lokalbefolkningen och företaget.

– Hållbarhet och att arbeta på naturens villkor har varit ett genomgående tema i allt vi gjort. Tillsammans med företagen har vi tagit fram produkter som är ekonomiskt och miljömässigt hållbara och verkar för en positiv utveckling av vinterturismen i Frostviken, säger Seija Klingberg och Ola Sundquist.

Stark lokal förankring

Det finns en stolthet över Frostviken och en medvetenhet över områdets värde både lokalt och hos gäster. Viljan att utvecklas tillsammans och att ta steg för långsiktighet samskapas i och med delaktighet i tagna beslut.

Projektet har delfinansierats av 18 lokala företag, merparten är turismföretag. Andra har varit indirekt involverade. Målsättningen har varit att skapa en hållbar turism som passar alla: markägare, företag, lokalbefolkning, renägare och gäster.

Aktiva naturvårdar på fältet

Naturvårdarna har varit ute i området för att möta gäster och informera om snöförhållanden, issäkerhet, lavinrisker och hur betalsystemet fungerar. De har hållit kontakt med markägare och har en naturlig koppling till både näringslivet och rennäringen.

Tydlig, bra information och att anpassa kommunikationen, har varit vägen till framgång. Naturvårdarna har mött uppkomna problem i ett tidigt skede och hållit en balanserad debatt vid bemötandet. Informationsfilmen, broschyren, hemsidan vinterturism.se och Facebook-gruppen ”Naturvårdarna i Frostviken” har varit viktiga kanaler i informationsarbetet.

– Ambitionen var att bygga upp en struktur där gästen känner att den inte förstör, utan att den har så mycket info och kunskap att man kan hantera sin vistelse i miljön. För företagen handlar det om att få en ekonomisk långsiktighet, men att även de förstår vilka värden som är viktiga för att turismen ska kunna fortgå, säger Ola Sundquist.

Arbetet går vidare

Nästa steg är att Frostvikens skoterklubb tar vid när projektet avslutas sista november 2018. Arbetet med hållbar vinterturism är en ständigt pågående process som ska hållas levande.

Tack vare intäkterna från ledkort och skoterpass har ekonomin förbättrats och därmed kan naturvårdarnas arbete fortsätta även kommande vintrar.

Frostvikens regleringsområde är avgränsat, men samarbetet med närliggande kommuner på båda sidor gränsen kommer att fortgå.

Nu pågår en översyn av terrängkörningslagen, framtiden får utvisa vad den kommer att innebära för den framtida skoterturismen.

Seija Klingberg och Ola Sundquist

Foto: Angelica Klingberg

– Jag känner ingen större oro för vår skog

Oskar Fredrik Jonsson och hans familj äger skog i området kring Jorm, där det är som mest attraktivt med friåkning. Trots det känner han ingen större oro inför framtiden.

– Sedan projektet startade har vi fått minimalt med nya skador på vår skog, säger han.

Den stora utmaningen för Oskar Fredrik Jonsson har tidigare varit att hålla skoteråkare borta från nyplanteringar med hjälp av skyltar. Sönderkörda plantor var ett ständigt orosmoment, liksom återkommande körning på oplogade skogsvägar vilket gjorde det svårt att ploga för att själv ta sig fram till sina skogsområden.

– Det innebär stort bortfall för oss om vi måste plantera om. Både kostnadsmässigt och tidsmässigt eftersom de nya plantorna aldrig får samma förutsättningar som de redan planterade. Det blir fel i hela tillväxtcykeln och det påverkar givetvis vår verksamhet negativt, säger Oskar Fredrik.

Bra dialog minskar skadorna

Han hyllar satsningen som givit honom och familjen en rak och tydlig kontaktväg till naturvårdarna i området. Genom bra dialog har skadorna nästan upphört.

– Förut var det svårt för oss att veta vem vi skulle kontakta om det uppstått en skada. Nu kan vi ringa naturvårdarna som hjälper till med den biten. De vet också var vi har våra planteringar och kan informera skoteråkarna om det samt hålla koll i området.

Foton: Privat

Mycket att njuta av

Han välkomnar skotergäster till Frostviken, men lyfter samtidigt fram att det finns så mycket mer att njuta av i området. Det viktiga är att fortsätta det goda samarbetet och få besöksnäringen att i högre grad förstå att det är viktigt att de också bidrar till den fortsatta utvecklingen eftersom de kan dra nytta av skotergästerna.

– Vi har god snötillgång, stora viddar och även stora möjligheter till både jakt och fiske. Det sticker ut! Dessutom har vi en mycket bra sammanhållning och den som besöker området kan alltid räkna med att få hjälp. Jag tycker Frostviken visar upp ett mycket bra värdskap, säger Oskar Fredrik Jonsson.

Vad är det mest värdefulla projektet uppnått enligt dig?

– Att projektet bidragit med kunskap och en insikt om att marken där besökarna kör skoter tillhör någon annan. Åkarna accepterar mer och mer att nyttjande faktiskt sliter på naturen och att man inte kan köra hur som helst. Projektet är en förebild i Sverige.

”Jag älskar att friåka i Frostviken”

Johanna Wessling är en inbiten friåkare som hellre tar semester på vintern än sommaren.

– Eftersom skoteråkningen är en väldigt stor del av mitt liv, betyder det otroligt mycket att få möjlighet att fortsätta friåka i Frostviken där jag trivs som allra bäst, säger hon.

Foto: Richard Lövgren

Johanna Wessling på Frösön har kört skoter och friåkt på många platser i Sverige, men få kan konkurrera med Frostviken som har en särskild plats i Johannas hjärta. Hösten 2018 köpte hon även en stuga där för att kunna spendera mer tid i området.

– Jag älskar att köra skoter i Frostviken tack vare den stora variationen med allt från granskog till fjällbjörkskog, raviner och kalvfjäll. Med skoter kommer man snabbt ut i naturen och får se mäktiga vyer samtidigt som friåkningen ger en rejäl adrenalinkick. Det är en frihetskänsla och koncentrationen kräver att man fokuserar på här och nu. På samma gång träffar man nya kompisar och har kul tillsammans, säger hon.

Hållbarhet – en förutsättning

Johanna fastnade för friåkningen 2013 och sedan dess har det blivit många dagar på skotern, säsongen 2017/2018 blev det cirka 60 stycken. Att projektet skapat mer specificerade friåkningsområden och verkat för hållbarhet och struktur för hur området ska användas är en grundförutsättning för fungerande friåkning även om antalet skoteråkare ökar, tror hon. Det gör också området mer attraktivt och sällar bort oseriösa åkare som inte har respekt för naturen, djur, markägare och andra som vistas i fjällen.

– Jag har kört på många platser och upplever relativt ofta att många skoteråkare inte vet vilka regler som gäller. I Frostviken har projektet lyckats skapa ordning och reda genom samarbete och bra information. Om vi ska kunna fortsätta friåka måste det finnas regler och en förståelse kring varför de är viktiga att följa. Där tror jag projektet har spelat en viktig roll, det är ju ingen självklarhet att få friåka, säger Johanna.

– Vad är det mest värdefulla projektet har uppnått enligt dig?

– Hållbarheten, att det nu förhoppningsvis kommer att vara möjligt att köra skoter i området i många år till. Utan satsningen tror jag markägarna hade ledsnat så småningom. Vi som rör oss i området har ett stort ansvar. Det här tror jag är rätt väg att gå för att få det hållbart.

”Det här är framtiden för skoteråkningen”

Foto: Sofie Jonsson

Vintersäsongen 2018 tar Frostvikens skoterklubb över ansvaret för den fortsatta utvecklingen av en hållbar vinterturism.

– Tack vare projektet har vi en bra grund att bygga på, det här är framtiden för skoteråkningen och våra gäster, säger ordförande Jerry Fredriksson.

Frostviken erbjuder fantastisk snöskoteråkning i storslagen fjällmiljö. Under senare år har allt fler hittat till området och intresset för friåkning har ökat. Något som också ökar påfrestningen för naturen.

– Många av de problem och konflikter som uppstått har berott på okunskap och på att skoteråkningen krockat med andra intressen som känt sig åsidosatta. Genom projektet har vi nu, på lokal nivå och med förankring hos skoteråkarna, tagit fram ramarna för hur vi gemensamt ska använda området för att alla ska få möjlighet att utöva sina intressen. Det är en bra grund för oss att bygga vidare på för att skapa en hållbar vinterturism i Frostviken, säger Jerry Fredriksson.

Friåka i samklang med naturen

Att det satsas på både ledåkning och friåkning i Frostviken gör området unikt, menar Jerry. De nya friåkningsområdena på cirka 30 000 hektar gör det möjligt att under ordnade former fortsätta friåka i samklang med natur och övriga besökare. Checkpointen i Jormvattnet blir kvar liksom naturvårdar med uppgift att informera gästerna och arbeta proaktivt för att regler och föreskrifter följs.

– Skoterklubbens utmaning är att axla ansvaret och fortsätta driva det projektet byggt upp. Vi tror att det är framtiden för skoteråkningen. Vårt mål är att kunna höja kvaliteten på både leder och friåkningsområden. Det är en viktig del när det gäller säkerheten i området också. Att vi får in pengar från friåkningspassen gör det möjligt, säger Jerry.

Turismen viktig för området

Att olika aktörer i Frostviken arbetar mot samma mål är av stor vikt för att lyckas framöver. Turismen har alltid varit viktig, projektet har på ett positivt sätt stärkt både den och bygden, menar Jerry.

– Det är vår vildmark som gör området så fantastiskt. Här finns en oerhörd bredd med utrymme för alla, det är också tillgängligt. Jag tror Frostviken kan upplevas lite exklusivt i och med satsningen som är unik i Sverige. Nu är det upp till oss att visa att vi erbjuder kvalitet. För skoterklubbens del hoppas jag att den ideella känslan ska fortsätta och att övriga föreningsaktiviteter lever vidare trots vårt nya uppdrag, säger Jerry Fredriksson.

Vad är det mest värdefulla projektet har uppnått enligt dig?

– Informationen, att människor nu förstår varför vi inte tillåter friåkning överallt och att åkningen måste ske i samförstånd med andra intressenter i området. Det skapar goda förutsättningar för en hållbar och trivsamt vinterturism där alla kan delta, oavsett aktivitet.

Foto: Jerry Fredriksson

”Kunskapen bland gästerna har ökat”

Mer välinformerade och kunniga gäster har blivit en framgångsfaktor för satsningen på en hållbar vinterturism i Frostviken. Där har naturvårdarna och checkpointen i Jormvattnet spelat en viktig roll.

– Jag upplever att tillbuden har minskat och respekten för naturen ökat, säger naturvärden Daniel Messelt.

Foto: Marika H Westberg

Som naturvård under två säsongen har Daniel Messelt och hans kollegor träffat många gäster, både på checkpointen i Jormvattnet, vid boendanläggningar och ute i terrängen. Att arbeta proaktivt med att sprida information om vad som gäller i Frostviken, och även fånga upp frågor och funderingar, har varit framgångsrikt.

– Att vi har funnits på plats har varit positivt både för markägare, besökare och näring. Vi har fångat upp väldigt mycket folk och jag upplever att både kunskapen, förståelsen och respekten bland gästerna har ökat. Tillbuden i området har också minskat tack vare projektet. Vi har haft bra koll och markägarna har haft en naturlig länk att vända sig till, säger Daniel Messelt.

Foto: Marika H Westberg

Foto: Linus Nilsson

Fler nöjda gäster

Ökad kunskap hos gästerna är mycket viktigt för att kunna fortsätta att utveckla vinterturismen i Frostviken, tror Daniel. Gäster som vet vad som gäller och känner sig trygga med hur de får röra sig i området är också mer nöjda. Och nöjda gäster är mer villiga att betala för att få åka på leder och i friåkningsområden.

– Vi har väl alltid haft mycket turister, men nu är det på ett annat sätt. Genom att det kommer in pengar går det att satsa på att höja kvaliteten och säkerheten i området. Sedan är det alltid naturen som sätter gränsen, den klarar inte hur mycket skotergäster som helst och det måste vi acceptera. Det är hela tiden ett samspel, säger han.

Alla får plats

Skoteråkning är dock bara en del av allt Frostviken har att erbjuda. Ytan är så stor att alla intressen får plats.

– Jag har bott i Kanada...men jag tycker ändå att Frostviken har allt! Vi har skidanläggningar, längdspår, fantastiska möjligheter till jakt och fiske, bär och svamp. Jag brinner för skoter och min fru älskar skidor, vi kan ändå samsas i samma område och känna harmoni i det vi gör. Den storslagna fjällmiljön är vårt starka kort och att vi har börjat hitta en gemenskap och tillsammans hjälps åt för att fortsätta den positiva utvecklingen.

Vad är det mest värdefulla projektet har uppnått enligt dig?

– Projektet har fått Skotersverige att öppna ögonen för satsningar på hållbar skoterturism. Som naturvård har jag pratat med flera kommuner om vår lösning. Att genom friåkningspass få in pengar som går att återinvestera i leder med mera för att höja både standard och säkerhet borgar för fler nöjda gäster och ett attraktivt område.

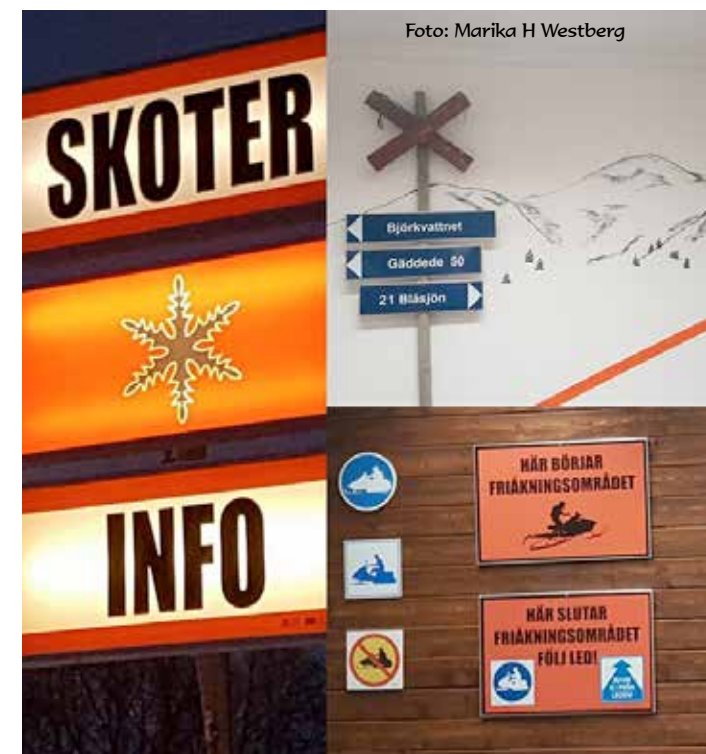

Foto: Marika H Westberg

Stephan och Angi hittade hem i Jormvattnet

Foton: Stephan Flatau/Angela Mögele

Stephan Flatau och hans sambo har stora planer för sitt nya liv som företagare i Jormvattnet. De har köpt pensionatet i byn och tänker förutom boendet erbjuda upplevelser i vildmarken.

– Vi älskar allt med Frostviken! Men här ska det inte vara någon massturism, säger Stephan.

JRocks (som står för **Jormvattnet rockar**) är namnet på parets nystartade företag. Stephan och sambon Angi kommer från Tyskland, men har på riktigt hittat hem i svenska Jormvattnet.

Från München till Jormvattnet

För Stephan har vägen från München till Frostviken varit krokig. Han har arbetat inom restaurangbranschen i USA, drivit café i England och haft en cykel- och skidshop i Tyskland. Att han till slut hamnade i Jormvattnet var lite av en slump.

– Jag började sälja skoterkläder i min butik och blev bjuden hit för att åka skoter och testa kläderna i rätt miljö. Jag blev förälskad på en gång!, säger han.

Ur kärleken till området och skoterkörningen växte sedan ett företag fram under ett par år. Stephan började erbjuda guidade turer och hyste in sina gäster hos Korpens Öga. Sedan öppnade sig möjligheten att köpa pensionatet och då beslöt sig Stephan och Angi för att flytta till Jormvattnet för gott.

– Vi vill driva företaget tillsammans som ett team och vara nära naturen, samtidigt som vi vill visa våra gäster vad vi själva tycker så mycket om här, säger Stephan.

Renoverar pensionatet

Nu är renoveringen av pensionatet, som passande nog fått namnet JRockVilla, i full gång. Tanken är att återställa den gamla charmen och förutom boende även ha en liten kiosk. Planen är att erbjuda äventyr både sommar och vinter, såsom vandring, cykling och skoter.

Stephan ser stor potential i att utveckla en hållbar turism i Frostviken. Men området kring Jormvattnet är inte till för massturism, säger han. Stephan guidar aldrig grupper med fler än fem deltagare.

– Vi har bara en jord, och därför tror jag fler måste ta efter den här modellen med friåkningsområden. Områdena i Frostviken är fantastiska och de ger mina gäster en naturupplevelse utöver det vanliga. Under våra turer på fyra-fem dagar kan vi ta oss djupt in i vildmarken. Inte ens i USA går det att hitta liknande områden, säger Stephan.

Hans gäster kommer bland annat från Europa, och de flesta återkommer säsong efter säsong.

Hur upplever gästerna områdena för friåkning?

– De förstår att det måste fungera så här för att vi ska vara hållbara. Även när man åker skidor finns det områden där man inte får åka och man måste betala liftkort för preparerad skidåkning. De tycker att det är okej att köpa skoterpass/ledkort. De förstår att någon lägger ner jobb för att preparera leder så att de kan åka mellan friåkningsområdena, säger Stephan Flatau.

“Viktigt att vi fortsätter vårt goda samarbete”

Näringslivet i Frostviken är en viktig part för att fortsättningsvis kunna vidareutveckla konceptet med en hållbar vinterturism. Blåsjöns Framtid ekonomisk förening driver skidanläggningen i Stora Blåsjön.

– Skoterturismen är ett viktigt komplement för oss, säger styrelseledamoten Henrik Mårtensson.

Foton: Lotta Falk

Stora Blåsjön lockar många entusiaster till skidanläggningen vid foten av Mesklumpen, med sina mäktiga 924 meter över havet. Här finns en stugby med tolv lägenheter och anläggningen erbjuder Sveriges fjärde största fallhöjd och ett brett utbud av pister. Området räknas som ett riktigt eldorado för free riders. Och det är lätt att förstå varför!

– Hållbar turism för mig är att kunna driva olika typer av verksamhet som inte påverkar varandra negativt. Här ska det finnas ett bra utbud. För oss är skoteråkarna ett bra komplement. Den bästa gästen för vår del är den som gillar att både åka skidor och skoter, säger Henrik Mårtensson.

Ökad förståelse i bygden

Han menar att projektet har lagt en bra grund och att det har byggts en form av gemenskap i Frostviken kring satsningen. Nu finns det en ökad förståelse för varför det är viktigt att alla parter enas och samarbetar för att locka fler turister och utveckla besöksnäringen.

– Alla drar nytta av de turister som kommer hit. Min önskan är att gästerna ska se regionen som ett attraktivt besöksmål. Vi har storslagen natur som är smått unik med så stora, oexploaterade områden. Det är också snösäkert för oss som driver fjällanläggning, säger Henrik.

Unika områden

Unikt är också de stora friåkningsområdena som skapar nya möjligheter för besökarna, men för att det ska fungera poängterar Henrik att det är viktigt med proaktiva insatser för att informera skoteråkarna om regelverket innan de ger sig ut i terrängen. Det borgar för en bra upplevelse i Frostviksfjällen.

– Man behöver också se över möjligheten att dra en ny skoterled från Blåsjön till Jorm som inte går över sjön. Det underlättar för dem som ska ta sig från Blåsjön till friåkningsområdena där, säger Henrik Mårtensson.

Vad är det mest värdefulla projektet har uppnått enligt dig?

– Att det nu kommer in medel som kan gå till underhåll av skoterleder. Det är också bra att projektet har blivit uppmärksammat i media eftersom jag tror att marknadsföring är väldigt viktigt. Att andelen fritidshus ökar hela tiden är ett bevis på att det händer positiva saker och att området är attraktivt. Där kan projektet ha bidragit.

– Fler har fått upp ögonen för Frostviken

Foto: Cecilia Mårtensson

Projektet har satt Frostviken på kartan. Det är Lotta Falk på turistinformationen i Gäddede övertygad om. Hon är ny på tjänsten som turistinformatör men drar slutsatsen tillsammans med sin tidigare kollega och utifrån personliga erfarenheter.

– Projektet har gjort att hela Frostviken fått stor uppmärksamhet vilket gör att fler hittar hit. Skoteråkningen överlag har också blivit bättre uppstyrd vilket ger en positiv bild av Frostviken som i sin tur ger bra reklam. Vi har märkt av ett ökat intresse för området, säger hon.

Marknadsför området

De helårsöppna turistinformationerna i Gäddede och Strömsund arbetar ständigt med marknadsföring via hemsidor, sociala medier, mässor, broschyrer och annonsering. Varje dag möter Lotta gäster som kommer in på turistinformationen i Gäddede. Den vanligaste frågan hon fått om projektet har varit hur man kommer i kontakt med naturvårdarna.

– De har varit duktiga på att informera gästerna i området och det tror jag har varit betydelsefullt för besökarna och för att lyfta vad som gäller på olika platser, säger hon.

Stolta över bygden

Vid sidan av marknadsföringen pågår också arbetet med det goda värdskapet. Det är värdefullt för att besökarna ska känna sig välkomna och gärna återvänder till destinationen.

– Frostviksborna är av tradition väldigt bra på gott värdskap och vi som lever här är stolta över vår hembygd vilket speglar sig i hur vi bemöter besökare. Turistföretagarna är otroligt duktiga på vad de gör och hela området har många nöjda och återkommande gäster året runt, säger Lotta.

Hon brinner för Frostviken och alla dess pärlor – inte minst årstiderna som många gånger kan växla över en natt. Här finns snörika vintrar med bländande vita vidder som gjorda för slalom, skoter eller fiske på någon av de frusna tjärnarna. Här finns också sommaren med magiskt ljusa nätter, orkidéer i mängder, myggor, römgröt, klining, bad i Brakkåfallet, islandshästar och kossor på sommarbete.

– Värvintern är också underbar med sol, värme och skidåkning på en och samma gång! Självt älskar jag nog hösten allra mest. Alla fantastiska färger som gör att fjällen brinner! Kantareller, hjortron, blåbär, rippjakt, klar hög luft, dimmiga mornar och soliga dagar, säger Lotta Falk.

Vad är det mest värdefulla projektet uppnått enligt dig?

– Att de har lyckats med att styra upp friåknningen så alla vet vad som gäller. De har även fått till ett hållbart betal-system för lederna som jag hoppas fortsätter på samma sätt.

”Att åka hundspann är frihet för mig”

Att vara ett med hundarna, se dem arbeta och ljudlöst susa fram över vita fjällvidder. Det är frihet för Ronja Persson i Gäddede.

– Naturen här är magisk. Friluftsliv för mig är att dela den med andra på lika villkor. Här i Frostviken ska alla intressen få plats, säger hon.

Foto: Linus Persson

Ronja Persson är född och uppvuxen i Gäddede. Ända sedan hon var liten har hundar betytt mycket i hennes liv. All ledig ägnar hon åt draghundsporten och de 18 hundarna på gården.

En frihetskänsla

År 2015 körde Ronja sin första tävling, två år senare gjorde hon debut i Finnmarksløpet – världens nordligaste, och Europas längsta, draghundlopp. En tävling som inte varit möjlig att genomföra utan åtskilliga timmars träning i Frostviken.

– Det är en enorm frihet att få ge sig ut på fjället. Det är alldeles tyst, och bara jag och hundarna. Ibland står jag där och sjunger på släden. Det är underbart att ha den här naturen alldeles inpå knuten. Alla borde komma hit och upptäcka den!, säger Ronja.

Viktigt att skapa utrymme för alla

Att det ska finnas plats för alla på fjället är en självklarhet för Ronja. Det är grunden för ett aktivt friluftsliv och för att skapa en plats där alla känner sig välkomna. Respekten för varandras intressen är viktig menar hon, och där har projektet haft en inverkan:

– Jag upplever att det blivit mer turister och mer folk som kör skoter sedan projektet startade. Förståelsen för hur man ska bete sig på fjället har ökat. Förut var det många som körde väldigt nära mig och hundarna, men det har blivit mycket bättre. Jag kör oftast upp egna spår där vi tränar med hundarna och numera är det väldigt sällan de blir sönderkörda.

Ökad kunskap

Att fler känner till vad som gäller i området, genom informationsinsatser från bland annat naturvårdarna, gör att säkerheten har blivit bättre. Acceptansen för att det finns regler och begränsningar i vissa områden har också ökat vilket är positivt.

– Frostviken är väldigt speciellt för mig, men det finns plats för alla här. Jag tycker vi är duktiga på att njuta av naturen under alla årstider. Samarbetet som har startat i och med projektet är värdefullt och jag hoppas att det fortsätter. Allt hänger ihop och vi måste stötta varandra för att området ska kunna utvecklas ännu mer, säger Ronja Persson.

Vad är det mest värdefulla som projektet uppnått enligt dig?

– Att det nu finns ännu bättre möjligheter för alla att samsas i området, oavsett vilken aktivitet man håller på med.

Foto: Ronja Persson

”Bra att styra trafiken till vissa områden”

Sköta statens leder, kontrollera isar och farliga passager samt se över säkerheten längs skoter-, skid- och vandringsleder. Det är några av uppgifterna för naturbevakaren Dan Persson.

– Det är positivt för naturens del att styra skotertrafiken till vissa områden, säger han.

Under vintersäsongen är naturbevakaren Dan Persson ute på skotern nästan varje dag. Det är hans uppgift att se över säkerheten för de som åker längs statens skoterleder eller använder skid- och vandringsleder. Dan utför även tillsyn i samarbete med polisen så att skoteråkarna följer terrängkörningslagen. Det innebär att han har god koll i sitt cirka 20 kvadratmil stora område.

– Jag tycker människor är ganska bra på att följa reglerna. Det är väldigt sällan man tar någon på bar gärning. I naturreservat kan det bli ganska dryga dagsböter och där har vi också befogenhet att beslagta saker, säger han.

Påfrestning för naturen

Han menar att dagens skotrar, med högre kammar och värre motorer, innebär en större påfrestning för naturen. Därför är han positiv till de nya friåkningsområdena. Med ett stort antal skoteråkare i området är det viktigt att det inte körs hur som helst.

– Skotrarna kan riva upp ordentligt, speciellt tidigt på säsongen eller på våren när det inte är så mycket snö. Skoteråknigen är en värdefull näring. Därför är det ett bra tankesätt att styra trafiken till vissa områden som lämpar sig bättre för den typen av åkning, säger han och fortsätter:

– Det är ingen självklarhet att få friåka, därför är det här projektet unikt. Jag tror att området blir mer attraktivt i och med de speciella friåkningsområdena.

Vildmarken lockar

Dan Persson poängterar att det är viktigt med samsyn eftersom det finns många olika intressenter i området.

– Hållbar vinterturism är när det funkar för alla och man visar hänsyn. Frostviken är ett unikt område med allt från orörda fjälldalar till urskog och sjöar. Jag bor kvar här av en anledning, det finns en otrolig bredd och variation, en bit vildmark som jag tror kommer att locka allt fler människor.

Vad är det mest värdefulla projektet uppnått enligt dig?

– Att människor har fått upp ögonen för att det är viktigt att värna om djur- och naturliv. Det är värdefullt att hitta ett sätt att strama åt och inte låta alla köra hur som helst i området.

Foto: Harry Persson

Foto: Linus Nilsson

– Viktigt att djuren får sin betesro

Pär Mikael Åhrén är ordförande i Ohredahke sameby. Som renskötande same upplever han att skotertrafiken i renbetesland har blivit ett eskalerande problem. Den stör renarnas betesro.

– Att kanalisera friåkningen till särskilda zoner är positivt, säger han.

Ohredahke sameby i Frostviken är en av Sveriges totalt 51 samebyar. Deras året-runt-område ligger i fjällområdet nordost om Gäddede och öster om Stora Blåsjön och Ankarede.

Levt och anpassat sig

Här har renar levt i tusentals år och anpassat sig till fjällvärlden och det närmast arktiska klimatet.

– Klimatet gör att djuren har det lite kämpigare. Under våren håller sig djuren på de få barfläckar som finns för att leta föda. När det är snålt med mat förbrukar renen så lite energi som möjligt, bara tio procent av sitt egentliga energibehov. Det gör att djuren är oerhört känsliga och behöver sin betesro. I början av maj sätter också kalvningen igång. Därför är det allmänna skoterförbudet från slutet på april helt avgörande, säger han.

En väg till framgång

Han menar att skotertrafiken i renbetesland har blivit ett eskalerande problem. När förarna inte håller sig till lederna utan åker i ospårad terräng riskerar det att ändra renarnas betesmönster eftersom de gärna följer skoterspårerna. Därför är Pär Mikael positiv till de friåkningsområden som projektet arbetat fram.

– Det är bra att kanalisera friåkningen. Utan dessa områden är risken stor att friåkningen flyttar till andra ställen. Jag tror på en sån här modell med nära och god kontakt. Det är en väg till framgång, säger Pär Mikael Åhrén.

Foto: Mostphotos

– Projektet har knutit ihop Sverige och Norge på ett nytt sätt

Reglerna för skoteråkning skiljer sig mellan Sverige och Norge. På norska sidan är det totalförbud mot friåkning och det krävs alltid ledkort, böterna för den som åker utan är mycket höga. I Lierne kommune har nu skoteråkningen hamnat på agendan.

– Sverige och satsningen i Frostviken är en förebild, säger Stian Solberg i Lierne skoterklubb.

Foto: Stian Solberg

Stian Solberg bor i Sörli, inte långt från svenska gränsen. Han är aktiv inom Lierne skoterklubb och kör mycket skoter i bland annat Jormvattnet. Området är populärt bland norrmännen, inte minst för de nya friåkningsområdena. I Norge är det bara tillåtet att åka längs preparerade leder.

– Dessutom är det krav på ledkort, annars räknas det som olovlig körning. Det är viktigt att svenskarna vet vad som gäller om de vill köra över gränsen, eftersom böterna är mycket höga, säger han.

Han upplever att allt fler norrmän köper ledkort för att köra i Frostvikenområdet, något som är viktigt eftersom det ökade trycket kräver mer pengar till underhåll. Norges stränga regelverk är gammalmodigt, menar Stian, men det håller på att lättas upp på vissa håll. Lierne kommune arbetar för att utöka antalet skoterleder i kommunen. Men det gäller att skynda långsamt.

– Sverige är en föregångsmodell, dock har vi lång väg att gå när det gäller till exempel friåkningsområden. Det finns många parter att ta hänsyn till men intresset för skoteråkning ökar hela tiden. Senaste året har andelen skoterkort fördubblats i vårt område, säger han.

Stian Solberg ser stora möjligheter till samarbete mellan företagen i Sverige och Norge, till exempel genom gemensam satsning på organiserade skoterturer genom länderna. Det förekommer redan på vissa håll men det finns utvecklingspotential.

– Det tror jag absolut är något för framtiden och det skulle gynna många små företagare på båda sidor av gränsen, säger han.

Vad är det mest värdefulla projektet uppnått enligt dig?

– Att det har knutit ihop Norge och Sverige och mindre företagare på ett nytt sätt. Det är viktigt för näringslivet på båda sidor om gränsen. Jag upplever ett ökat tryck hos många företagare under skotersäsongen och det bidrar till utveckling i området.

Friåkningsområden

OBS! Områdena kan förändras, se aktuell info:

www.vinterturism.se

www.frostvikensskoterklubb.se

FB-gruppen Naturvårdarna i Frostviken

EUROPEISKA
UNIONEN
Europeiska
regionala
utvecklingsfonder

REGION
JÄMTLAND
HÄRJEDALEN

Länsstyrelsen
Jämtlands län